

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 9/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Trnava**, Hlavná 1/1, Trnava, zastúpeného JUDr. Jozefom Zámožikom, PhD., advokátom, Hlavná 31, Trnava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 32Cob/26/2023-160 z 29. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) III. výrokom uznesenia krajského súdu č. k. 32Cob/26/2023-160 z 29. júna 2023 (ďalej len „napadnutý výrok“). Navrhuje uznesenie v napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) bolo proti sťažovateľovi ako žalovanému vedené pod sp. zn. 39C/39/2018 konanie o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom. Žalobca ešte pred nariadením prvého pojednávania zobral žalobu v celom rozsahu späť.

3. Okresný súd uznesením č. k. 39C/39/2018-20 z 8. januára 2019 rozhodol takto:

„I. Súd konanie zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

III. Súd vracia žalobcovi súdny poplatok vo výške 32 861,55 eur po právoplatnosti tohto rozhodnutia prostredníctvom Centrálnej elektronickej evidencie súdnych poplatkov - Slovenskej pošty, a. s. “

4. Sťažovateľ podal proti II. výroku uznesenia okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 31Cob/56/2019-69 z 26. mája 2020 takto:

„I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 08. 01. 2019 č. k. 39C/39/2018-20 v odvolaní napadnutom výroku II. mení tak, že žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

II. Žalovanému priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.“

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Obdo/59/2022 z 30. marca 2023 po dovolaní žalobcu zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 31Cob/56/2019-69 z 26. mája 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Po vrátení veci dovolacím súdom krajský súd napadnutým uznesením č. k. 32Cob/26/2023-160 z 29. júna 2023 rozhodol:

„I. Napadnuté uznesenie sa vo výroku II mení tak, že žalovanému sa priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu 100 % trov konania.

II. Žalovanému sa priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania.

III. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu 100 % trov dovolacieho konania.“

7. Krajský súd napadnutý výrok uznesenia odôvodnil tým, že dovolacie konanie predstavuje samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, a to s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu. Výhodiskom pre rozhodnutie o trovách dovolacieho konania preto bola skutočnosť, že dovolateľom bol žalobca a dovolacie konanie skončilo jeho úspechom. Preto odvolací súd priznal žalobcovi podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) voči sťažovateľovi nárok na náhradu všetkých trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ namieta, že uznesenie krajského súdu vychádza vo vzťahu k napadnutému výroku z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré *„svojou svojvoľnosťou, resp. arbitrárnosťou dosahuje takej intenzity, že ide o výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu“*. Podľa jeho názoru ide o také právne posúdenie, ktoré sa vymyká prípustným medziam výkladu (výkladový exces) a vo výsledku je ústavne nekonformné, a preto znamená aj porušenie práva na spravodlivý proces.

9. Sťažovateľ predostiera svoj názor, že gramatickým výkladom § 255 CSP možno jednoznačne dospieť k záveru, že pre rozhodnutie o priznaní náhrady trov konania je rozhodujúci úspech vo veci,

nie úspech v niektorej časti konania. Náhradu trov konania inak možno priznať iba z dôvodu procesného zavinenia stranou. V opačnom prípade náhradu trov konania nemožno priznať.

10. Aktuálnu súdnu prax, ktorá vychádza podľa sťažovateľa z mechanickej aplikácie ustanovení o trovách konania pred súdom prvej inštancie na dovolacie konanie a ktorá dovolacie konanie považuje za samostatné konanie a rozhoduje o priznaní náhrady trov dovolacieho konania úspešnému dovolateľovi bez ohľadu na výsledok sporu vo veci samej, sťažovateľ považuje za „*formalistickú*“ a „*spôsobujúcu vyslovene nespravodlivé výkladové závery*“.

11. Sťažovateľ uvádza, že v prípade, ak niektorá strana podá dovolanie, ktoré bude odmietnuté, zamietnuté alebo bude dovolacie konanie zastavené, v danej veci má byť v zásade automaticky priznaná náhrada trov dovolacieho konania strane, ktorá nepodala dovolanie. Nejde však podľa neho o priznanie náhrady trov konania z dôvodu úspechu vo veci, ale z dôvodu procesného zavinenia.

12. Sťažovateľ namieta, že „*pri mechanickej priznávaní náhrady trov dovolacieho konania pri zrušení napadnutého uznesenia dovolacím súdom bez ohľadu na výsledok sporu ide o taký aplikačno-právny formalizmus, ktorý predstavuje výkladový exces zasahujúci do práva na spravodlivý proces. Za trovy konania má byť predsa zodpovedný ten, kto je neúspešný v spore vo veci samej alebo ten, kto zaviniť trovy. Nie niekto, kto ani trovy a ani konanie nezavinil a súčasne je úspešný vo veci samej.*“.

13. Sťažovateľ poukazuje na to, že je nesporné, že v jeho právnej veci je zavinenie zastavenia konania pričítané žalobcovi, ktorý zobral žalobu o viac ako 32 mil. eur späť pred prvým pojednávaním. V dôsledku priznania náhrady trov dovolacieho konania bude musieť zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania rádovo v desiatkach, ak nie státisícoch eur, ktoré budú prevyšovať trovy, ktoré budú priznané sťažovateľovi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru III. výrokem napadnutého uznesenia krajského súdu.

15. Ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

16. Ústavný súd však uvádza, že rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

17. Na druhej strane ústavný súd už opakovane vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, I. ÚS 119/2012, III. ÚS 151/2013 a pod.).

18. V zmysle petitu ústavnej sťažnosti pristúpil ústavný súd k preskúmaniu III. výroku napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže proti nemu nie je prípustné dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (čo je podstatou sťažnostnej argumentácie), pričom podľa sťažovateľa iný dôvod prípustnosti dovolania neexistuje.

19. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že o trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol podľa § 378 ods. 1, § 396 ods. 1 a 2, § 453 ods. 1 a 3 a § 255 ods. 1 CSP. Krajský súd zastáva názor, že pokiaľ ide o trovy dovolacieho konania, dovolacie konanie predstavuje samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu. O trovách dovolacieho konania preto odvolací súd rozhodol, vychádzajúc z toho, že toto sa začalo na základe dovolania žalobcu a skončilo sa tým, že dovolací súd jeho dovolaniu vyhovel. V dovolacom konaní bol procesne úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal podľa § 255 ods. 1 CSP voči žalovanému (sťažovateľovi) nárok na náhradu všetkých trov dovolacieho konania (výrok III).

20. Ústavný súd poukazuje na to, že na rozhodovanie o trovách dovolacieho konania sa primerane používajú ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie (§ 251 až 264 CSP), pričom výrok o náhrade trov dovolacieho konania vychádza z výsledku dovolacieho konania. Keďže na základe žalobcom podaného dovolania bolo napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušené, žalobca bol v dovolacom konaní úspešný. Vo všeobecnosti platí, že plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Obdobne, dovolacie konanie začaté na návrh žalobcu a obsahujúce petit, ktorým žiadal napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ktorému sa vyhovel, znamená plný úspech dovolateľa v dovolacom konaní (t. j. neúspech sťažovateľa), ktorý sa pri rozhodovaní o trovách konania zohľadňuje. Pomer rozdelenia náhrady trov konania zodpovedá pomeru víťazstva strany vo veci samej zníženého o pomernú časť jej neúspechu.

21. Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 CSP (zásada úspechu v konaní) nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania – prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 CSP) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 CSP. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany

v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (podobne I. ÚS 296/2020, I. ÚS 453/2019).

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti záveru krajského súdu o náhrade trov dovolacieho konania, v rámci ktorého zohľadnil úspech žalobcu v tejto časti konania a priznal mu proti neúspešnému sťažovateľovi náhradu týchto trov. Napadnutý III. výrok uznesenia krajského súdu zodpovedá jednak zneniu ustanovení Civilného sporového poriadku týkajúcich sa trov konania a jednak aj zaužívanej súdnej praxi (napr. uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 15Cbi/1/2013 z 12. júna 2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/45/2019 z 25. júna 2019, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/212/2018 z 20. júna 2019 a pod.).

23. Z relevantnej časti namietaného uznesenia krajského súdu teda nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu je preto potrebné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

24. Právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, tak ako to bolo v posudzovanom prípade, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

25. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neprávnom právnom posúdení veci a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Podľa názoru ústavného súdu predmetná interpretácia a aplikácia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku všeobecným súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto odmietol sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2024

Peter Molnár
predseda senátu